

Foreløpig protokoll

Brukerutvalg: Helse Sør-Øst RHF
Møtested: Hamar
Dato: 27. august 2025, 08.45 – 15.45

Fra brukerutvalget:

Aina Nybakke	Leder
Odvar Jacobsen	Forfall
Cathrine Aas Moen	Forfall
Cecilie Gill Kongsgård	
Dagfinn Haarr	
Faridah Shakoor Nabaggala	
Fredrik Nilsson	
Heidi Hanssen	
Kjartan Thøring Stensvold	Forfall
Lilli-Ann Stensdal	
Sondre Bogen-Straume	
Tom Christian Dahle Nekstad	

Fra administrasjonen møtte:

Ida-Anette Kalrud	rådgiver
-------------------	----------

Innledere:

120-2025 Terje Rootwelt, administrerende direktør og Ulrich Spreng, fagdirektør Helse Sør-Øst RHF
122-2025 Sameer Bhargava, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF
123-2025 Tora Langseth, prosjektsjef, bygg og eiendom og Sameer Bhargava, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF Helse Sør-Øst RHF
124-2025 Berit Trøgstad Bungum, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF
125-2025 Lars Kittilsen, kommunikasjonsdirektør Helse Sør-Øst RHF
130-2025 Simone Kienlin, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF
131-2025 Simone Kienlin, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF
133-2025 Tony Berntsen, rådgiver Helse Sør-Øst RHF
134-2025 Hege Linnestad, seniorrådgiver Helse Sør-Øst RHF

136-2025 Anne Hilde Bjøntegård, avdelingsdirektør Helse Sør-Øst RHF

137-2025 Anne Hilde Bjøntegård, avdelingsdirektør Helse Sør-Øst RHF

117-2025	Godkjenning av innkalling og sakliste
-----------------	--

VEDTAK

Godkjent.

118-2025	Protokoll brukerutvalgets møte 17. og 18. juni 2025
-----------------	--

Språklige justeringer gjøres i enkelte innspill i sak 110-2025.

VEDTAK

Godkjent.

119-2025	Referat arbeidsutvalgets møte 7. august 2025
-----------------	---

VEDTAK

Til orientering.

120-2025	Dialog/orienteringer fra Terje Rootwelt, administrerende direktør og Ulrich Spreng, fagdirektør Helse Sør-Øst RHF
-----------------	--

Dialogpunkter:

- Lånebevilgning til Mjøssykehuset
- [Prosjekt X](#)
- Veien videre etter avslutning av ventetidsløfte
- Svakhet ved at flere avtalespesialister ikke benytter Helsenorge ved innkallinger etc.
- Manglende eller utilstrekkelig bedøvelse ved fødsler og keisersnitt, brukerutvalget etterlyser bedre datainnhenting via avvikssystemene i helseforetakene.
- Nato-landenes forsvarsbudsjetter skal opp på 5% av BNP innen 2035

VEDTAK

Til orientering.

121-2025	Erfaringsutveksling
-----------------	----------------------------

Brukerutvalgets medlemmer har i perioden deltatt i:

- planleggingsmøte Tvangskonferansen 2025
- arbeid retningslinjer ungdomsråd
- interregionalt leder/nestleder møte
- regionalt nettverk for digitale løsninger i PHV/TSB
- planleggingsmøte Tvangskonferansen 2025
- arbeidsgruppemøte regionalt arbeid overordnet plan sikkerhetspsykiatri
- brukerutvalgsmøte Pasientreiser HF
- fagråd videreutdanning smertebehandling
- irnterregionalt rammeverk og indikatorer pasientsikkerhet
- samvalgskafe
- REK komitemøte
- KLINBEFORSK vurderingskomité
- prosjektgruppe for utredning av støttefunksjoner for digital læring
- referansegruppe for Samvalgssapp
- programkomité regional leder-/nestledersamling ungdomsråd
- FFO samling for brukerrepresentanter
- nasjonal plan for rusbehandling av ungdom
- gjennomgang av behovsvurdering TSB
- regionalt nettverk for pasientadministrativ kvalitetskontroll (PASK)
- Nye metoder - Bestillerforum

VEDTAK

Til orientering.

122-2025	Mål og indikatorer for pasientsikkerhet i spesialisthelsetjenesten v/ Sameer Bhargava, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF
-----------------	---

De regionale helseforetakene fikk følgende oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet, den 3. juli 2024:

De regionale helseforetakene skal under ledelse av Helse Vest RHF samarbeide om oppfølging av rammeverk for pasientsikkerhet, herunder fremme forslag til mål og indikatorer for pasientsikkerhet. Det vises til rammeverket for bedre pasientsikkerhet i Nasjonal helse- og samhandlingsplan og oppdragsdokumentets mål om at «Ansatte i spesialisthelsetjenesten skal oppleve det som trygt å melde om uønskede hendelser og forbedringspunkter, og helseforetakenes system og kultur for tilbakemelding, oppfølging

og læring skal bidra til færre pasientskader». Det er behov for en felles tilnærming for operasjonalisering og måling/rapportering for målene om «trygt å melde», «systematisk læring og forbedring» og «færre pasientskader», slik at en kan følge med på status og utvikling lokalt, regionalt og nasjonalt. Frist for oppdraget er 1. juni 2025. (denne er senere utsatt til 31.12.2025)

Den interregionale prosjektgruppen har arbeidet med oppdraget fra januar til mai 2025. Det foreslås et sett med indikatorer som hvert sykehus anbefales å følge med på, og sette inn forbedringstiltak der det er behov. Foreslåtte indikatorer:

1. Pasienterfaringsundersøkelser og pasientopplevd sikkerhet
2. Måling av pasientsikkerhetsklima
3. Bruk av sjekkliste Trygg Kirurgi
4. Blodbaneinfeksjoner ved sentrale venekateter
5. Systematisk opplæring i selvmordsforebygging blant helsepersonell
6. Forbruk av bredspektret antibiotika
7. Simuleringsbaserte læringsaktiviteter
8. Screening av endre pasienter for delirium
9. Screening for tidlig oppdagelse av forverret somatisk tilstand
10. Tilstand hos nyfødte barn
11. Reinnleggelser innen 30 dager etter utskrivning fra sykehus
12. Legemiddelsamstemming
13. 30-dagers overlevelse etter innleggelse

V E D T A K

Brukerutvalgets takker for muligheten til å komme med innspill.

Brukerutvalget mener at av de foreslåtte indikatorene er disse viktige:

- Pasienterfaringsundersøkelser og pasientopplevd sikkerhet
- Måling av pasientsikkerhetsklima
- Screening av endre pasienter for delirium
- Screening for tidlig oppdagelse av forverret somatisk tilstand
- Reinnleggelser innen 30 dager etter utskrivning fra sykehus
- Legemiddelsamstemming
- 30-dagers overlevelse etter innleggelse

Av overnevnte tiltak ønsker brukerutvalget å understreke viktigheten av tiltak 1, pasienterfaringsundersøkelser og pasientopplevd sikkerhet. Mange pasienter og pårørende opplever det ikke som trygt å melde om uheldige hendelser. Der det er mulig å melde trygt er det ofte ikke systemer for å benytte meldingene til forbedringsarbeid. Gode pasienterfaringsundersøkelser, i sikre formater, vil kunne bidra til å innhente informasjon som kan gjøre spesialisthelsetjenesten enda tryggere."

Brukerutvalget mener også at de foreslåtte indikatorene er i hovedsak rettet mot somatisk sektor, og at det er behov for bedre balanse. Brukerutvalget mener at relevante indikatorer for PHV/TSB kan være:

- bruk av tvang
- forløpslengde

- implementering av pakkeforløp
- bruk av standardiserte vurderingsverktøy
- risikovurdering for selvskading og selvmord
- nye diagnoser
- rehenvisning eller reinnleggelse innen et gitt tidsrom

123-2025	Kapasitet strålebehandling v/ Tora Langseth, prosjektsjef, bygg og eiendom og Sameer Bhargava, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF
-----------------	---

Bakgrunn for etablering av nye strålesentre

- For stor variasjon i tilgangen til, og forbruket av stråleterapi i Helse Sør-Øst.
- Styret i Helse Sør-Øst RHF besluttet i 2016 å bygge ut stråleterapikapasiteten slik at pasientene ville få et mer likeverdig tilbud, med kortere reiseavstander.
- Vedtaket medfører etablering av nye stråleterapisentre i alle sykehusområder, samtidig som OUS HF bygger ned sin kapasitet i forbindelse med interne relokaliseringer og nybygg.
- Gjennomføring av vedtaket berører utbyggingsprosjekter ved flere helseforetak og forutsetter regional tilrettelegging og koordinering
- Større variasjon i det som tilbys pasienter mellom HF enn faglig begrunnet.

Brukerutvalgets innspill:

- Viktig å se på bemanning, det må være kvalifisert personell for å sikre kvalitet og kontinuitet i tilbudet.
- Standardisering av bygg og drift ved strålesentre kan bidra til bedre ressursutnyttelse og pasientflyt.

V E D T A K

Brukerutvalget mener at etablering av flere strålesentre, med standardiserte bygg og driftsmodeller, vil kunne redusere uønsket variasjon og bidra til bedre ressursutnyttelse og pasientflyt. Det bør utarbeides en regional tiltaksplan for å sikre likeverdig tilgang til strålebehandling på tvers av opptaksområdene.

124-2025	Høring - Nasjonal veileder - behandlingsavklaringer ved begrenset forventet levetid v/ Berit Trøgstad Bungum, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF
-----------------	--

- Veilederen erstatter "Veileder om beslutningsprosesser ved begrensning av livsforlengende behandling", sist revidert i 2013.
- Hovedinnholdet fra opprinnelig veileder er videreført
- I tillegg nytt fokus på behandlingsavklaringer i tidlig fase av det palliative forløpet
- Veilederen beskriver hvordan helse- og omsorgstjenesten, på tvers av nivåer, bør samhandle om behandlingsavklaringer for pasienter som har begrenset forventet levetid.

Hovedmålene med veilederen *Behandlingsavklaringer ved begrenset forventet levetid* er:

- Tilpasset behandling
- Rettferdig ressursbruk
- Riktig behandling gjennom hele sykdomsbeløpet
- Behandlingsavklaringer på tvers av nivåer
- God samhandling
- Koordinerte pasientforløp

Innspill fra brukerutvalget:

- Dokumentet fremstår noe ustrukturert og uferdig.
- Detaljnivået er svært høyt, noe som kan gå på bekostning av helheten og gjøre dokumentet mindre anvendelig i praksis.
- Balansen mellom detaljer og brukervennlighet bør vurderes nøye.
- Det er behov for å avklare juridiske uklarheter og sikre at disse er tydelig formulert.
- Involvering av pårørende burde vært en del av utarbeidelsen.
- Det er viktig å ta høyde for at forventet levetid kan endres, og at helsetjenesten må ha mekanismer for å følge opp pasienter som får endret helsetilstand.
- Dokumentet bør reflektere hvordan man dynamisk tilpasser tiltak etter endringer i pasientens helse.

VEDTAK

Brukerutvalget ber Helse Sør-Øst RHF ta med innspillene fra møtet i det videre arbeidet med høringssvar.

125-2025	Kommunikasjonsstrategien v/ Lars Kittilsen, kommunikasjonsdirektør Helse Sør-Øst RHF
-----------------	---

Innspill fra brukerutvalget:

- God og tillitsskapende kommunikasjon gir trygghet og styrker RHF-ets omdømme.
- Kommunikasjon bør være en mer integrert del av RHF-ets arbeid.
- Begrepet *brukerorganisasjoner* bør utvides til *bruker- og pårørendeorganisasjoner*.

VEDTAK

Brukerutvalget tar status for arbeidet med delstrategi for kommunikasjon til orientering, og ber om at innspillene fra møtet vurderes i det videre arbeidet. Brukerutvalget støtter behovet for en helhetlig kommunikasjonsstrategi med tilhørende handlingsplan.

126-2025	Konferanser, invitasjoner og deltagelser
-----------------	---

V E D T A K

Tom Christian Dahle Nekstad foreslås som brukerrepresentant til arbeidsgruppe for revidering retningslinjer og veileder for brukermedvirkning i helseforskning.

Tom Christian Dahle Nekstad foreslås som brukerrepresentant til strategisk komite for målretting av regionale forskningsmidler for 2026.

Lilli-Ann Stensdal foreslås som brukerrepresentant til Nasjonal samarbeidsgruppe for helseforskning i spesialisthelsetjenesten (NSG).

Aina Nybakke og Richard Madsen (LPP) foreslås som brukerrepresentanter til Fagråd psykisk helsevern (nyoppnevning).

127-2025	Saker til orientering, innkommet post
-----------------	--

Protokoll/referat brukerutvalgsmøter helseforetak:

1. Sykehuset i Vestfold HF
2. Akershus universitetssykehus HF
3. Revmatismesykehuset
4. Sykehuset Innlandet HF (26. mai)
5. Sykehuset Innlandet HF (16. juni)
6. Sykehuset Østfold HF

Referat ungdomsråd:

7. Vestre Viken HF (10. april)
8. Vestre Viken HF (22. mai)
9. Sykehuset Innlandet HF
10. Sykehuset Østfold HF

Øvrige henvendelser:

11. Faglig bekymring vedrørende forståelse og praksis knyttet til ME ved Barne- og ungdomsklinikken
12. Anmodning om å prioritere implementering av «Changing places»-skifterom i nye og eksisterende sykehusbygg
13. Høring av NOU 2025:2 Samfunnsvern og omsorg - høringssvar fra Helse Sør-Øst RHF

V E D T A K

Til orientering.

128-2025	Kommende møter
-----------------	-----------------------

- Styrets årsplan
- Brukerutvalgets års og møteplan (arbeidsdokument)

V E D T A K

Til orientering.

129-2025	Brukerutvalgets time
-----------------	-----------------------------

V E D T A K

Til orientering.

130-2025	Høring - Rett til å ha med andre personer når det blir gitt helse- og omsorgstjenester v/ Simone Kienlin, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF
-----------------	--

Innspill fra brukerutvalget:

- Lovendringene innebærer en tydelig styrking av pasienters og pårørendes rettigheter, der det nå klart fremgår at unntak kun kan gjøres i særskilte tilfeller.
- Det er behov for avklaring rundt hvem som avgjør om pasienten kan ha med seg noen – dette bør være pasienten selv.
- Fagpersoner har plikt til å informere pasienter om retten til å ha med seg noen inn i konsultasjoner.
- Viktig å sikre at rettighetene blir kjent for pasientene, slik at de kan medvirke og få informasjon i konsultasjoner.
- Hovedinntrykket er at endringene representerer en styrking av pasienters rettigheter.

V E D T A K

Brukerutvalget ber Helse Sør-Øst RHF ta med innspillene fra møtet i det videre arbeidet med høringssvar.

131-2025	Regional pasienterfaringsundersøkelse (PREM) i Helse Sør-Øst – innspill v/ Simone Kienlin, spesialrådgiver Helse Sør-Øst RHF
-----------------	---

Innspill fra brukerutvalget:

- Antall spørsmål må være nok til å få gode tilbakemeldinger, men ikke så mange at pasienter ikke ønsker å svare.
- Kan det vurderes noen forgreninger på enkelte spørsmål, så de som ønsker kan besvare flere spørsmål.
- Vil noen av spørsmålene være obligatoriske, eller er alle valgfrie?
- Fritekstsvar er viktige i forbedringsarbeid, men det må tas hensyn til personvern.
- Viktig med universell utforming, og mulighet for å benytte eks. tekst til tale.
- Behov for klart og enkelt språk – dagens spørsmål oppleves som lange og kompliserte.
- Begrepet *pasientskade* kan være mer treffende enn *feilbehandling*, dersom målet er å plukke opp fysiske skader.
- Ventetid trekkes frem som et relevant tema som bør inkluderes.
- Forslag om å inkludere spørsmål om *trygghet* – bør det være med?
- Undersøkelsen savner perspektivet til pårørende – bør de også kunne svare?
- Forslag om nytt spørsmål: "Opplever du at helsepersonellet hadde ordentlig tid i møte med deg?"

VEDTAK

Brukerutvalget ber Helse Sør-Øst RHF ta med innspillene fra møtet i det videre arbeidet.

Brukerutvalgets medlemmer har anledning til å komme med ytterligere innspill fram til 5. september.

132-2025	Økt etisk ansvar for forskning i helseforetakene
-----------------	---

Dialog i brukerutvalget:

Det diskuteres tidspunkt for ikrafttredelse av den nye helseforskningsloven. Brukerutvalget ser fram til hvordan HF-ene vil løse det nye ansvaret, samt følge opp i etterkant om hvordan de faktisk løste det etter ikrafttredelse. I tillegg ser brukerutvalget fram til om Helse Sør-Øst RHF skal gi noen føringer til HF-ene for å unngå variasjon.

VEDTAK

Til orientering.

133-2025	Handlingsplan demens v/ Tony Berntsen, rådgiver Helse Sør-Øst RHF
-----------------	--

Diskusjonspunkter:

- Regionalt kompetansekrav for sykehuspersonell med pasientkontakt
- For leger med pasientkontakt
- «En dør inn» til helseforetakene
- Fastlegers behov for veiledning
- Demensvennlige sykehus

- Ressurs- og bemanningskonsekvenser
- Prioritering av tiltak

Innspill fra brukerutvalget:

- Akuttmottak kan være uoversiktlig og utfordrende for pasienter med kognitiv svikt – viktig å tilrettelegge for å unngå forvirring og delir.
- Behov for demensvennlige sykehus og tilpassede omgivelser.
- Forflytning av pasienter - viktig å skille mellom rekvirent og transportør – det er transportøren pasienten møter.
- Pasientreiser oppleves som utfordrende, spesielt for pasienter med ekstra behov. Reisen må være trygg og forsvarlig.
- Sjåfører har e-læringskurs i hvordan ivareta pasienter med kognitiv svikt, men må få tydelig beskjed fra rekvirent om pasientens behov.
- Opplæringen av transportører er ikke alltid god nok – utfordringer med språk, hørsel, syn og evne til å møte pasienter med spesielle behov.
- Flere ledd må fungere godt for at pasientreisen skal være trygg og tilpasset.
- Handlingsplanen bør tydeliggjøre hvordan pasienter med psykisk lidelse og kognitiv svikt ivaretas.
- Det foreslås en egen arbeidsgruppe som jobber med pasienter med kognitiv svikt og bakgrunn fra psykisk helsevern og TSB.
- Trygg utskriving krever tiltak, blant annet dialog med mottaker og at sjåfør får nødvendige opplysninger.
- Veiledning mot kommunehelsetjenesten er viktig – "én dør inn" er bra, men sykehuset må ta ansvar etter innkomst.
- Utveksling av kompetanse mellom spesialist- og primærhelsetjenesten er avgjørende.
- Spørsmål om pasientene bør reise alene eller ha med ledsager – hvordan sikres god oppfølging?

VEDTAK

Brukerutvalget ber Helse Sør-Øst RHF ta med innspillene fra møtet i det videre arbeidet.

134-2025	Høringen - Helsedirektoratets veileder om tolketjenester i helse- og omsorgstjenesten v/ Hege Linnestad, seniorrådgiver Helse Sør-Øst RHF
-----------------	--

Innspill fra brukerutvalget:

- Kulturforståelse er ikke nevnt – viktig å være klar over at ord og uttrykk ikke alltid finnes i pasientens språk.
- Det er positivt at pårørende ikke skal fungere som tolk.
- Utfordringer med tilgang til tolk, spesielt innen TSB og døgnbehandling – enkelte institusjoner får ikke avtaler fordi de mangler tolk.
- Spørsmål om det skal være krav om tolk ved all type behandling.
- Viktig at minoritetsspråklige pasienter får tilgang til tolk – det handler ikke bare om språk, men også om faglig forståelse og helsekompetanse.
- Ansatte må få god opplæring i hvordan bestille og bruke tolk – risiko for at samtalen føres med tolken i stedet for pasienten.

- Behov for rutiner for å avdekke tolkebehov før første time, for å unngå tapte konsultasjoner.
- Akuttavtaler med tolk finnes, og kan brukes ved behov.
- Telefontolk er nyttig, men det er viktig å ha fysisk tilstedeværende tolk ved behov.
- Det er kvalitetsforskjeller mellom ulike tolkeløsninger – dette må tas med i vurderingen.

VEDTAK

Brukerutvalget ber Helse Sør-Øst RHF ta med innspillene fra møtet i det videre arbeidet med høringssvar.

135-2025	Innspill saker til leder/nestledermøte for regionale brukerutvalg
-----------------	--

VEDTAK

Brukerutvalget oppfordres til å sende forslag skriftlig til koordinator innen 5. september.

136-2025	Mandat prehospital fagplan v/ Anne Hilde Bjøntegård, avdelingsdirektør Helse Sør-Øst RHF
-----------------	---

Prehospital fellestjeneste startet opp som et regionalt innføringsprosjekt 1.februar 2025. En av de viktigste oppgavene for fellestjenesten er å samordne regional praksis og innsats der dette er hensiktsmessig på det prehospitalt område.

I fagdirektørmøtet 3. september vil det bli holdt en kort presentasjon om status og plan for prehospital fellestjeneste.

Helse Sør-Øst RHF har tidligere utarbeidet «Regional utviklingsplan for prehospitaltjenester i Helse Sør-Øst 2018–2025.» Denne planen utløper ved utgangen av inneværende år. Det er behov for å utarbeide en ny, fremtidsrettet fagplan for prehospitaltjenester i Helse Sør-Øst. Fagplanen skal peke på ønsket utviklingsretning for å møte fremtidens behov og utvikling. Det foreslås at planen skifter navn fra utviklingsplan til fagplan. Hensikt å harmonisere benevnelsen med planverk på andre fagområder, og å unngå forveksling med regional utviklingsplan.

VEDTAK

Brukerutvalget tar redegjørelsen til orientering.

137-2025

Ventetidsløftet v/ Anne Hilde Bjøntegård, avdelingsdirektør Helse Sør-Øst RHF

V E D T A K

Brukerutvalget tar redegjørelsen til orientering.